

A menedékkérők nem adhatók át olyan tagállamnak, amelyben fennáll annak veszélye, hogy embertelen bánásmódnak lesznek kitéve

Az uniós jog nem enged meg arra vonatkozó megdönthetetlen vélelmet, hogy a tagállamok tiszteletben tartják a menedékkérők számára biztosított alapvető jogokat

A közös menekültpolitika az Európai Uniónak a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésén alapuló olyan térség fokozatos létrehozására irányuló célkitűzésének szerves részét képezi, amely nyitva áll mindazok számára, akik kényszerítő körülmények miatt jogszerűen keresnek védelmet az Unióban. A „Dublin II.” rendelet¹ felsorolja azokat a feltételeket, amelyek alapján meg lehet határozni az Unióban benyújtott menedékkérelmek iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállamot – főszabály szerint egyetlen tagállam felelős. Ha egy harmadik ország állampolgára olyan tagállamban kért menedékkérelmet, amely a rendelet alapján nem felelős állam, akkor a rendelet szerint a menedékkérő felelős tagállamnak történő átadására irányuló eljárást kell lefolytatni.

A C-411/10. sz. ügyben N. S. afgán állampolgár az Egyesült Királyságba irányuló utazása során többek között Görögországon is átutazott, ahol 2008-ban letartóztatták. A görög hatóságok négy napon keresztül fogva tartották, majd kiszabadulását követően arra kötelezték, hogy 30 napon belül hagyja el Görögországot. N. S. nem nyújtott be menedékkérelmet. Azt állítja, hogy bár megpróbálta elhagyni Görögországot, a rendőrség letartóztatta és visszaküldte Törökországba, ahol két hónapon át sanyarú körülmények között tartották fogva. A törökországi fogvatartásból megszökve eljutott az Egyesült Királyságba, ahová 2009 januárjában érkezett meg, és ahol menedékkérelmet nyújtott be. Júliusban tájékoztatták N. S.-t annak elrendeléséről, hogy augusztusban a „Dublin II.” rendelet alapján át fogják adni Görögországnak. N. S. ekkor fellebbezést nyújtott be ezzel a határozattal szemben, amelyben azt állította, hogy Görögországba való kiutasítása alapvető jogait sértheti. A nemzeti bíróság közlése szerint ugyanis a görögországi menekültügyi eljárásoknál súlyos hiányosságok tapasztalhatók, rendkívül alacsony arányban adják meg a menedékkérelmeket, a bírósági jogorvoslatok nem elegendőek és nehezen hozzáférhetőek, és a menedékkérők befogadásának feltételei nem megfelelőek.

A C-493/10. sz. ügy öt, egymással kapcsolatban nem álló, Afganisztánból, Iránból és Algériából származó személyre vonatkozik. Mindegyikük átutazott Görögországon, ahol jogellenes beutazás miatt letartóztatták őket, de nem kértek ott menedékkérelmet. Ezt követően Írországra utaztak, ahol menedékkérelmet nyújtottak be. Elutasítják a Görögországba történő visszaküldést, és arra hivatkoznak, hogy a menedékkérők számára ebben az országban nem állnak rendelkezésre megfelelő eljárások, illetve feltételek.

Ebben az összefüggésben a Court of Appeal of England and Wales (Egyesült Királyság) és a High Court (Írország) is azt kérdezi a Bíróságtól, hogy – a görög menekültügyi rendszer túlterheltségére és ennek a kérelmezőkkel kapcsolatos bánásmódról és kérelmeik megvizsgálására gyakorolt

¹ Egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedékkérelmek iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2003. február 18-i 343/2003/EK tanácsi rendelet (HL L 50., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 109. o.).

hatásaira tekintettel – azoknak a tagállami hatóságoknak, amelyeknek át kell adniuk a kérelmezőket Görögországnak (a rendelet alapján a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős államnak), előzetesen ellenőrizniük kell-e azt, hogy ez a tagállam valóban tiszteletben tartja-e az alapvető jogokat. Azt a kérdést is felteszik, hogy amennyiben ez a tagállam nem tartja tiszteletben az alapvető jogokat, kötelesek-e ezek a hatóságok átvállalni a felelősséget a kérelem megvizsgálásáért.

Ezen ügyek Bíróság előtti vizsgálata során tizenhárom tagállam, a Svájci Államszövetség, az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztosa, az Amnesty International és az AIRE Center avatkozott be. Az észrevételeket benyújtó felek között nem vitatott, hogy 2010-ben az illegális bevándorlók csaknem 90 %-a Görögországon keresztül jutott be az Unió területére, és így erre az államra a többi tagállamhoz képest aránytalan teher hárul, és a görög hatóságok gyakorlatilag képtelenek megbirkózni ezzel.

A mai napon hozott ítéletében a Bíróság emlékeztet arra, hogy a közös európai menekültügyi rendszer kialakításakor abból a feltételezésből indultak ki, hogy az abban részt vevő valamennyi állam tiszteletben tartja az alapvető jogokat, és hogy a tagállamok e tekintetben kölcsönös bizalmat tanúsíthatnak egymás iránt. Pontosan erre a kölcsönös bizalmi elvre építve fogadta el az uniós jogalkotó a „Dublin II.” rendeletet, amelynek fő célkitűzése arra irányul, hogy mind a kérelmezők, mind a résztvevő államok érdekében felgyorsítsa a kérelmek elbírálását.

A Bíróság erre az alapelvre támaszkodva vizsgálja, hogy azok a nemzeti hatóságok, amelyeknek át kell adniuk a kérelmezőt a rendelet alapján a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelősként meghatározott államnak, előzetesen ellenőrizniük kell-e azt, hogy ebben az államban tiszteletben tartják-e a személyek alapvető jogait.

A Bíróság rámutat arra, hogy a menedékjogi szabályok csekélyebb mértékű megsértése nem elegendő ahhoz, hogy megghiúsuljon a menedékkérőnek az elsődlegesen felelős tagállam részére történő átadása, mivel ez tartalmilag kiüresítené a tagállamoknak a közös európai menekültügyi rendszerben fennálló kötelezettségeit, és a felelős tagállam gyors meghatározására irányuló célt is veszélybe sodorná.

A Bíróság azonban úgy ítéli meg, hogy **az uniós joggal ellentétes az a megdönthetetlen vélelem, amely szerint a rendelet alapján felelősként meghatározott tagállam tiszteletben tartja az európai uniós alapvető jogokat.**

A tagállamoknak – ideértve a nemzeti bíróságokat – ugyanis kötelessége, hogy ne adják át a menedékkérőt a felelősként meghatározott tagállamnak, ha tudomással kell, hogy bírjanak arról, hogy a menekültügyi eljárást és a menedékkérők befogadásának feltételeit illetően tapasztalható rendszeres zavarok miatt alapos okkal, bizonyítottan feltételezhető, hogy a kérelmező az Európai Unió Alapjogi Chartájának 4. cikke értelmében embertelen és megalázó bánásmód tényleges veszélyének lesz kitéve. A Bíróság úgy véli, hogy a tagállamoknak megfelelő eszközeik vannak arra, hogy megítéljék, mennyire tartják tiszteletben az alapvető jogokat, és ezáltal azt, hogy milyen tényleges veszélynek lenne kitéve egy menedékkérő a felelős államnak történő átadása esetén².

A Bíróság ezenkívül hozzáteszi, hogy **annak a tagállamnak, amelynek át kell adnia a kérelmezőt a rendelet alapján a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelősként meghatározott olyan államnak, amely ennek kapcsán leküzdhetetlen nehézséggel szembesül, – fenntartva azt a jogot, hogy maga vizsgálja meg a kérelmet – a rendelet további feltételeit is meg kell vizsgálnia annak megállapítása érdekében, hogy a rangsorban következő valamelyik feltétel alapján meg lehet-e egy másik tagállamot határozni felelősként a menedékjog iránti kérelem megvizsgálására.**

² Ezek közé tartoznak a nemzetközi nem kormányzati szervezetek, illetve az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztosságának jelentései.

E tekintetben **ügyelnie kell arra, hogy e kérelmező alapvető jogának megsértésével járó helyzetet ne súlyosbítsa a felelős állam meghatározására irányuló, aránytalanul hosszú ideig tartó eljárással. Szükség esetén neki magának kell a kérelmet megvizsgálnia.**

Végül a Bíróság tisztázza, hogy az Európai Unió Alapjogi Chartájának Lengyelországra és az Egyesült Királyságra történő alkalmazásáról szóló (30.) jegyzőkönyv figyelembevétele nem befolyásolja a feltett kérdésekre adott válaszokat.

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az ítélet [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

Az ítélet kihirdetésekor készített képfelvételek elérhetők: „[Europe by Satellite](#)” 📠 (+32) 2 2964106